

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

40. An Episcopi possint praecipere regularibus, ut interdicta ab Apostolica sede, vel propria autoritate lata populo denuncient? Ex p. 11. tr. 2. & Misc. 2. r. 21.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76429)

Etiam, ut fugiat compulsionem Episcoporum, admittere eo modo tamen quo admittit compulsionem Laicorum. Vnde contra illum apponunt hic per extensum vera Ioannis Petri Crescentii in Arsen. Religios. lib. 3. num. 33. vbi sic ait: [Con esprime, dunque il Concilio, che no ostanti i privilegij, è l'essentioni possa l'Ordinario sforsate alle ludeite processioni in Clero, i Regulari: s'entende di quei remedi, è castighi, che ponno vltarsi senza pregiudicio de privilegij qualificati, massime del detto cap. 1. de privileg. in 6. dall'istesso Concilio acceptato, à cui devevi attendere, ex Bartol. in extrava. ad reprimendum V. videbitur numero 8. Casar Grass. decis. 7. numero 7. & decis. 8. numero 2. de sent. & re iudic. Così vediamo, che in Roma, non con censure, ma con pene pecuniarie castigansi i contumaci, & allo stile di Roma deuonsi laltre Chiese conformare DD. in caput, damnatus in fin. de Summ. Trin. Colleg. Paduan post consil. Cardin. consilio 20. numero 48. Ma le non giouano le pene pecuniarie, può il Vescouo venire fino alla carceratione, ò depositione de Superiori, & alla suspensione dalla predica, ò dalle confessioni. D.D. in d. cap. primo, de privileg. in 6. Tambur. in loc. cit. Sanchez lib. 7. de matrim. disputat. 33. Lezana part. 3. V. exemptio Regularium, numero 9. & part. 4. V. processio numero secundo. In questo senso deuonsi interpretare quelle dichiarazioni della Congregatione, che si leggono à fauore de Vescouij preslo Zerol. part. prima. prax. Episcop. V. excommunication. §. quarto, & V. processio. §. primo ad secundum. Ioan. Franc. Leon in Thesaur. forens. Eccles. parte prima, capite. 8. numero 18. Barbosa in collect. ad dict. cap. 13. Consil. numero 19. delle quali alcune dicendo alternatiuamente, compellantur per censuras aut penas, mostrano, che le Censure per quelli, che ponno censurarsi; le pene per li privilegiati, si hanno da viare. Argument. ex gloss. fin. in leg. si negotium, 16. Codice de negor. gest. & alibi penes Cyriac. controu. 174. numero 1. & 2. ma perche in contrario a fauore dei Regulari trouansi altrettante dichiarazioni della Congregatione medesima, apud Bartol. in remiss. ad dict. capit. 13. V. Compellantur, Quarantana V. Precedentia in fin. Hieron. Henric. resolut. 118. numero 1. Potell. in addit. ad dubia Regular. V. processio, numero primo. Dianam citata resolutione 76. in calce, le quali dicono apertamente, che i Vescouij non ponno in ciò seruirsi del medio delle Censure: come pur del 1616. li 20. di Maggio d'alla medesima Congregatione risposto fu al Vescouo di Vercelli, Barlosa lib. 1. de Eccles. iure capit. 43. vers. qua de re. Debiamo credere, che non di censure, ma di pene s'intenda quella dichiarazione del l'istessa, sotto li 27. Luglio 1628. paenis sibi bene visis.] Huysique Crescentius. Itaque Regulares contenti sint, vt per censuras ab Episcopis non possint compelli ad Processiones, secus autem per alias penas, vt supra dictum est: quicquid asserat Bruno. Vnde non adhaerere docto, & amissimo nostro Patri Agullino de Bellis in quadam allegatione lingua Hispanica conscripta, part. 1. Assump. 5. qui sententiam Brunij tenet, sed aduersus illum rectè insurgit Cespedes de exemption. regular. capit. 18. dub. 74. numero 13. cum alijs.

in populo renunciant; Ex p. 11. tract. 2. & Misc. 2. Resol. 21.

§. 1. **N**egatiuè respondet Brunus de Priuil. Reg. part. 1. tract. 2. §. 3. propos. 7. Probat, nã Regularis ab Episcoporum iurisdictione, legibus, & præceptis exemptus est, vtiq; ab hoc præcepto liber erit, qua libertate expressè donatus est à Sede Apostolica; cum ab obligatione recipiendi commissiones, etiam à Sede Apostolica antedicta emanatas, liberetur, ex concessione Honorij III. facta Dominicanis verbis sequentibus; Quia vestra providere volentes auctoritate vobis Pænitentium indulgemus; vt commissiones à Sede Apostolica, vel legatis eius, seu quibuslibet alijs vobis factas; non teneamini contra vestram recipere voluntatem.

Sop. hoc in Ref. 44. cursum in §. Deciusus lexus sed lege eius doctrinam à §. Hoc supposito & §. eius autor.

2. Deinde nostræ propositionis veritas constat ex Mari Magno singulorum Ordinum, & maxime ex illo Minorum; & Prædicatorum post Tridentinum confirmatorum; Accipe verba in illo Prædicatorum inserta; Quod per literas Apostolicæ Sedis, aut Legatorum, seu Delegatorum ipsius, ad denunciationes sententiarum; Interdicti; & excommunicationum procedere compelli aliquatenus non possitis; &c. Per literas præfate Sedis; in quibus facta non fuerit de huiusmodi Indulgentia mentio specialis; Et post aliqua verba sic profertur: Nullus insuper Archiepiscopus, vel Episcopus, nullusque alius Prælatas Ecclesiasticus, vel eorum Vicarij, vel Officiales ad portandum, seu deferendum Literas; vel exequendum, vel denunciandum sententias contra Principes sæculares; Communitates; Populos, seu quoscumque benefactores vestros; quoniam vestrum compellere valeant, sine prædictæ Sedis mandato; vel licentia speciali, expressam faciente de hac indulgentia mentionem. Atque modo eodem concessit Paulus III. Societati Iesu vt refertur in Compend. priuil. eiusdem Societatis; verb. Exemptio.

3. Nec obicit Tridentinum sess. 25. de Reg. e. 12. decernere, quòd Regulares prædictas denunciationes præstare debeant; dum sic pronunciat. Censuræ & Interdicta; nedum à Sede Apostolica emanata, sed etiam ab Ordinarijs promulgata; mandante Episcopo, à Regularibus in eorum Ecclesijs publicentur; atque seruentur. Nam responderetur, illud decretum non habere clausulam derogatoriam privilegiorum; ac propterea non ligare Regularem, vt potè privilegio huic decreto contrariò gaudentem. Accedit quòd hoc privilegium post Tridentinum à pluribus Pontificibus, qui confirmarunt motu proprio, & ex certa scientia privilegia Regularium, confirmatum est, vt alibi diximus. Et quamvis Pius V. in Bulla, Etsi Mendicantium; inchoata, videatur supponere quòd Regulares debeant illa publicare, & seruare: attamen circa hæc nihil declarat: Sed tantum suspendit illa in Regularem certis casibus; sicut ergo illi pontifices, & Doctores in vi suorum privilegiorum eos excusant ab obseruatione censurarum; & interdictorum, ita similiter ab eorundem publicatione in vidictorum privilegiorum etiam excusare tenentur. Vbi autem Tridentinum non est receptum, nullam prorsus vim habet obiectio aduersus dictum privilegium. Quòd autem conclusum est de censurarum & interdictorum denunciatione, id etiam similiter intelligendum de ieiuniorum, & Festorum publicatione, ad quam faciendam Regularis nullatenus obligatur; nec obligari potest ab Ordinarijs. Huysique Bruno.

RESOL. XL.

An Episcopi possint præcipere Regularibus vt interdiciantur ab Apostolica Sede, vel propria auctoritate la-

4. Sed ego hæc omnia minime amplectenda esse puto cum communi Doctorum sententia. Dico igitur vigore Concilii Tridentini, *sess. 25. cap. 12.* Censuras, interdictiones etiam ab ipsis Episcopis emanata, ipsis mandantibus, esse à Regularibus & exemptis in eorum Ecclesiis publicanda, atque servanda. Referunt Fusc. *de visit. lib. 2. cap. 15. num. 62.* Henriquez *in sum. lib. 3. cap. 42. §. 3. in fin.* Fr. Emman. *in addit. ad Bullam Cruciate, fol. mibi 29.* Fr. Ioan. à Cruce *de statu Regul. lib. 2. cap. 7. dñb. 2.* Franc. Leo *in Theatro fori Eccles. part. 1. cap. 8. num. 19.* Piasc. *in praxi Episc. part. 2. cap. 3. num. 47. vers. censuras.* Vgolin. *de Offic. Episc. cap. 20. §. 3. num. 3.* Campan. *in divers. Juris Canon. rub. 12. cap. 13. n. 114. cum seqq.* Aloyf. Ricc. *in praxi aurea, resol. 216. vers. 5.* Novar. *in lucerna Regul. verb. Interdicta.* Homobon. *de Bonis de Examine Ecclesiastico, tract. 11. c. 12. q. 23. supposit. 2. & 3.* Erasim. à Cochier *de Jurisdic. Ord. in exemptis, part. 2. quest. 45. num. 46.* Laurent. de Peyrinis *in Const. sui Ordinis Minim. tom. 1. consil. 26. Leonis X. num. 13. cum seqq.* Ego ipse *d. part. 3. allegat. 105. num. 43.* Tambur. *d. tom. 3. disp. 5. quest. 11. num. 53.* & alij penes ipsos quibus adde Machadum *de Pers. Confess. tom. 2. lib. 4. part. 6. tract. 10. docum. 4. num. 3.* vbi sic ait: [Puede tambien el Obispo proceder contra los Religiosos que no quisieren publicar en su Iglesia los entredichos, y censuras que el mandare que se publiquen; porque à esto estan obligados por Derecho comun, y nuevo del Concilio Tridentino. Item, puede el Obispo proceder contra los Religiosos que no observaren en sus Iglesias el entredicho, cessacion à Divinis, que se pusieren por la Sede Apostolica, ò por el Ordinario; por ser assi, que el mismo Concilio les obliga à ello.] Ita ille.

5. Sed vt Patri Bruno Auctorem Regularem adducamus, sentiat Hieronymum Garciam *in Polit. Regular. tom. 1. tract. 8. difficult. 3. dub. 2. punct. 3. num. 21.* sic afferentem, [Pueden los Obispos, iuxta prædictum Concilium, *sess. 25. cap. 12.* hazer publicar en las Iglesias de los Conuentos, y mandar guardar el entredicho, no solo puesto por el Papa, ò Nuncio à Latere, sino tambien puesto por el mismo Obispo à toda Diocesi, Ciudad, ò Villa.] Vide etiam Merollam *tom. 3. disp. 7. cap. 5. dub. 9. num. 153.* & tandem Andreas Mendo *in Bulla Cruciate, disputat. 15. cap. 1. num. 9.* sic ait: Debent nostri mandanti Episcopo, qualibet interdictione promulgata publicare, & obsequare juxta Decretum Tridentini *sess. 25. cap. 12. de Regularibus.* Ita ille.

RESOL. XLII.

An Episcopus possit punire Regulares in casu, *sess. 7. c. 14.* Concilij Tridentini?

Et pro praxi hujus difficultatis aliqua notabilia dissentiantur in textu hujus Resolutionis quoad Regulares; & etiam quoad Equites Sancti Joannis Hierosolymitani degentes, & delinquentes extra Claustra, & quoad degentes intra Claustra, sed extra delinquentes; & etiam si cum notorietate, & scandalo deliquerint intra Ecclesiam sui Monasterij; & quid in istis casibus Episcopis competat facere? Ex p. 1. r. 2. & Misc. 2. Rel. 23.

§. 1. Negativè respondet Bruno de privi. Regul. *rr. 2. c. 4. propos. 1.* Nec obstat, ait, Tridentinum contrarium decernere *sess. 7. cap. 14.* vbi ha-

betur; In exemptorum causis constituto Innocentij IV. quæ incipit, *Volentes*, in Generali Concilio Lugdunensi edita servetur: quam eadem Sacrosancta Synodus innovandum censuit, & innovat; Addebat insuper, quod in civilibus causis mercedum, & miserabilium personarum, Clerici Sæculares, & regulares extra Monasterium degentes quomodolibet exempti, etiam si certum Iudicem à Sede Apostolica deputatum in partibus habeant; in aliis vero si ipsum Iudicem non habuerint, coram locorum Ordinariis, tanquam ab ipsa Sede delegatis conveniri, & jure medio ad solvendum cogi, & compelli possunt; Privilegiis, exemptionibus, conservatorum deputacionibus, & eorum inhibitionibus, adhibitis præmissa nequaquam valuerit.

2. Respondetur, in locis in quibus Tridentinum non est receptum objectionem minime procedere; vbi autem receptum est, non efficere Regularem gaudentem præfatis concessionibus, & intra Claustra degentem, vt sæpius Sacra Congregatio Cardinalium declaravit: nec etiam illum qui extra Claustra degit, teste Marcelino à Sancto Benedicto *in Conspectu Privileg. Fulcrum, verb. Conveniri*, cuius Congregationis declarationes inferius afferemus. Ratio est, quia illud decretum non habet clausulam revocatoriam necessariam ad revocationem privilegiorum, vt diximus *in Tractatu de Privileg. in comm.* Quod autem hæc responsio sit pertinens, probatur quoad præcipuam partem, videtur, quod Regularis exemptus sit ratione delicti ab Episcopi jurisdictione, quoniam non est vltimus creditibile, Decretum Tridentini posterius abrogare prius decretum: hoc autem faceret, si supra positum decretum afficeret huiusmodi Regularem. Minor probatur ex Tridentino *sessione 25. de Regular. cap. 14.* vbi sic loquitur; Regularis non subditis Episcopo, qui intra Claustra Monasterij, & extra ea ita notorie deliquerit, vt populo scandalo sit; Episcopo instante à suo Superiore, intra tempus ab Episcopo præfigendum severe puniatur; ac de punitione Episcopum certiorum faciat, sin minus à suo Superiore officio priuatur.

3. Quibus verbis videre est, Regularem intra, & extra claustra delinquentem non esse quoad cognitionem delicti jurisdictioni Episcopi subditum: cum Tridentini verba illum ad suum Superiorem remittant, ac ex consequenti decretum prædictum *sess. 7. cap. 14.* Tridentini non afficere Regularem, vt supra exemptum, alioquin hoc posterius, prius decretum destrueret. Ita ille.

4. Sed communiter Doctores asserunt, quod Ordinarij tanquam Sedis Apostolicæ Delegati, in causis mercedum, & miserabilium personarum regulares debitores extra Monasterium degentes, cogere, & compellere ad solvendum debitum, possunt, quanvis certum Iudicem à Sede Apostolica deputatum in partibus habeant, & in aliis quoque si ipsum Iudicem non habuerint, privilegiis, exemptionibus, &c. nequaquam valuerit. Et ita docet Merolla *tom. 3. disp. 7. cap. 5. dub. 9. num. 132.* Sanchez *in Opuscul. tom. 2. lib. 6. cap. 9. dñb. 2. n. 5.* Tamburinus *tom. 3. de jure Abbatum. disp. 5. q. 1. n. 190.* Henriquez *lib. 7. de Indulgent. cap. 25. n. 5. in Gliffa, Altera O. & alij.*

5. Nota etiam hic absolute, quod Regularis extra Monasterium degens, si deliquerit, ab Ordinario loci, tanquam Sedis Apostolicæ delegato, puniri potest, vt statuit Concilium Tridentinum *sess. 6. cap. 3. de Reformat.* quæ dispositio habet etiam locum in Equitibus Sancti Joannis Hierosolymitani, vt inquirunt Navarr. *conf. 22. de Regular. in prima dñb.*